

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง มองให้หลากหลายกับการนำมาประยุกต์ใช้

Autonomous Learning: Look in Various Perspectives for Applying

เอษณ ยามาลี^{1,*}
Eason Yamalee^{1,*}

รับบทความ 16 มีนาคม 2562 แก้ไข 20 พฤษภาคม 2562
ตอบรับ 22 พฤษภาคม 2562
Received 16 March 2019 Revised 20 May 2019
Accepted 22 May 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านในหลากหลายมิติของประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของการศึกษาปัจจุบันซึ่งได้เน้นถึงเรื่องการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพูดถึงการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้แบบนี้จะเกิดขึ้นเมื่อ ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และยอมรับในความรับผิดชอบ ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้สอนมักตีกรอบที่แคบเกินไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบพึ่งพาตนเอง มากไปกว่านี้ ผู้สอนบางคนไม่พร้อมที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะผู้สอนจำนวนมากยังคุ้นชินกับระบบการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม วิธีการบางประการสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเช่น การใช้เทคโนโลยีค้นคว้าหาความรู้ หรือการทำแฟ้มสะสมผลงาน ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบอย่างสิ้นเชิงในการสร้างบรรยากาศเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง อีกทั้งยังรวมถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง 1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม 2) ปัจจัยเกี่ยวกับเรียนรู้วิธีการเรียนรู้และการฝึกอบรมเชิงกลยุทธ์ 3) สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ และ 4) บทบาทของผู้สอน

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง การเรียนการสอนแบบดั้งเดิม การรับรู้และยอมรับในความรับผิดชอบ

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, กรุงเทพฯ 10240
Faculty of Education, Rattana Bundit University, Bangkok 10240 Thailand
*Corresponding author, e-mail: easonym1@gmail.com

ABSTRACT

This article focuses on providing knowledge for readers in various aspects of autonomous learning. Particularly, the current educational world values life-time learning. Therefore, it is unavoidable to mention about autonomous learning. This kind of learning occurs if learners have perceptions and accept responsibilities. Interestingly, instructors usually and narrowly scope down autonomous learning. Moreover, some teachers are still not ready to let learners have autonomous learning. This is because many instructors are still familiar with traditional way of teaching. Some methods can help learners to have autonomous learning; for example, using technologies to find knowledge or preparing portfolios. Both instructors and learners cannot totally reject responsibilities in creating atmospheres that encourage autonomous learning. Furthermore, the following factors can promote autonomous learning: 1) Cultural factors; 2) Learning factors and strategic trainings; 3) Learning environments; and 4) Instructors' roles.

Keywords: Autonomous learning, Traditional education, Perception and acceptance of responsibilities

บทนำ

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองได้มีการพูดถึงกันอย่างมากในหมู่นักวิชาการในด้านการศึกษาในแนวผู้ใหญ่ (Adult Education) เป็นเวลามากกว่าสามทศวรรษมาแล้ว แนวคิดนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านภาษาด้วย จุดประสงค์หลักของการเรียนรู้ด้วยตนเองในงานวิจัยหลายชิ้น คือการที่ช่วยผู้เรียนได้ตระหนัก และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้เหล่านั้น (Holec, 1981; Little, 1991; Pemberson et al., 1996; Benson, 2001) การจัดการศึกษาในประเทศไทย ได้มีการตระหนักในเรื่องนี้เช่นเดียวกับกับการจัดการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังที่มีการบัญญัติไว้ในมาตราที่ 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดให้ยึดมั่นในหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ผนวกกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริมสร้างการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) แท้ที่จริงแล้ว การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้นได้รับการสนับสนุนจากแนวคิดการเรียนรู้แบบที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสร้างแรงผลักดันให้ผู้เรียนเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในโลกยุคปัจจุบันนั้นได้ถูกผละออกมาจากแนวคิดที่ครู

เป็นผู้ส่งผ่านองค์ความรู้ไปยังผู้เรียนเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันผู้เรียนเองก็ต้องสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นด้วย (Benson & Voller, 1997) ยิ่งไปกว่านั้น คุณสมบัติที่ดีของบุคคลในการที่จะสามารถอยู่บนโลกใบนี้ได้เป็นอย่างดีและรอดปลอดภัย นั่นก็คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง กระนั้นก็ตาม การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนไม่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สิ่งที่ต้องตระหนักคือ ผู้เรียนเองไม่สามารถที่จะเข้าถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ หากผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ คำพูดที่ดูเหมือนง่าย ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนต้องรับผิดชอบต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่แท้ที่จริงแล้ว ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุถึงสิ่งนี้ยังมีอะไรอีกมากที่ต้องนำมาขบคิดและปฏิบัติให้ครบถ้วนทุกด้าน (Breen & Mann, 1997) บทความนี้ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นถึงแนวทางที่ควรต้องคิดไตร่ตรองอย่างรอบด้าน ในการจัดการเรียนรู้ตามแบบของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง โดยผู้เขียนได้ทำการจำแนกหัวข้อย่อยออกตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ 1) ความหมายของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง 2) วิถีทางในการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง

การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง หรือ บางครั้งอาจใช้คำว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองได้ถูกนำเสนอไว้หลายแง่มุมโดยมีนักวิจัย และนักการศึกษาให้คำจำกัดความไว้ คำจำกัดความที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ก็คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึง ความสามารถในการที่ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Holec, 1981) คำจำกัดความที่กล่าวมาข้างต้นนั้นอาจสั้นเกินไปจนภายหลังได้มีการให้คำจำกัดความที่เพิ่มความชัดเจนในประเด็นนี้ นั่นก็คือการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองเป็นความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาอันประกอบด้วย ผู้เรียนมีความคิดที่สร้างสรรค์ พร้อมทั้งมีการตัดสินใจ และแสดงออกอย่างอิสระเสรี ในการได้มาซึ่งองค์ความรู้เหล่านั้น (Little, 1991) อนึ่ง การให้คำจำกัดความของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น แท้ที่จริงแล้ว คำว่าผู้เรียนที่พึ่งพาตนเอง คำนี้สามารถให้คำจำกัดความไว้ในหลายแง่มุม ในแง่มุมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาของผู้เรียนไปจนถึงความสามารถ หรือศักยภาพในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง อีกแง่มุมหนึ่งคือ จากการยอมรับสิทธิของผู้เรียนในระบบการศึกษา ไปจนถึงสถานการณ์ที่ผู้เรียนนั้น รับผิดชอบในการตัดสินใจทุก ๆ การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และการนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลต่อการตัดสินใจเหล่านั้น (Miller, 2006) สามารถกล่าวโดยสังเขปได้ว่า การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนพร้อมที่จะรับผิดชอบ และไขว่คว้าให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนไม่ถูกจำกัดกรอบในกระบวนการได้มาของความรู้ นั้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ ได้มีการชี้ให้เห็นส่วนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเกี่ยวกับ ผู้เรียนที่พึ่งพาตนเองจากนิยามต่าง ๆ เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าประเด็นสำคัญไม่ได้มุ่ง มาที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ แต่การปฏิบัติการเรียนรู้ (Learning practice) นั้น ได้ถูกควบคุมโดยผู้เรียนเหล่านั้นเอง ในสถานการณ์การเรียนรู้ที่เฉพาะ หรือการที่ผู้เรียนมีสิทธิ และเสรีภาพในการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ต้องรับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ เลือกสื่อ

การเรียนรู้ ตรวจสอบ ควบคุม และประเมินการปฏิบัติการเรียนรู้ และท้ายที่สุดประเมินถึง ผลกระทบ และประสิทธิภาพของการเรียนรู้

แม้ว่าแนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนพึ่งพาตนเองในตอนเริ่มแรก มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในแนวผู้ใหญ่ แต่การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองไม่ได้มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดในแต่ละบุคคล สิ่งนี้เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนควรที่จะได้รับการชี้ชัดขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งหมายความว่า การเรียนแบบพึ่งพาตนเองเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และยอมรับในความรับผิดชอบ ที่ตัวผู้เรียนต้องจัดการให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ หรือทำให้ได้มาในองค์ความรู้ต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนภาษาอังกฤษในบริบทที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language Learners: EFL Learners) อาจประยุกต์ใช้กลวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การดูภาพยนตร์ต่างประเทศ การฟังเพลงสากล หรือการเดาความหมายของคำต่าง ๆ ที่ไม่รู้ในขณะที่กำลังอ่านบทความภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเดาความหมายจากบริบท ซึ่งก็คือคำ วลี หรือประโยคที่ห้อมล้อมคำต่าง ๆ ที่เราไม่รู้ความหมาย การประยุกต์ใช้เทคนิคเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ต้องเกิดมาจากจิตสำนึกของบุคคลแต่ละคน กอปรกับความตั้งใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น (Yoosap, 2012) กระนั้นก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องขบคิดคือ บรรดาผู้สอน และผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ในมุมมองที่แตกต่างกัน ผู้สอนมีแนวโน้มที่จะประเมินการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ภายใตกรอบของการจัดการเรียนรู้ภายในสถาบัน และห้องเรียน หากมองจากมุมมองหรือประเมินในด้านของผู้สอน ในบางกรณีผู้เรียนอาจเห็นเป็นไปในแนวทางที่ไปในทิศทางเดียวกับผู้สอน หรือในบางครั้งผู้เรียน และผู้สอนอาจมีความคิดหรือมุมมองที่ไม่ลงรอยกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้เรียนเองพยายามที่จะมีแนวโน้ม ที่จะสัมผัส หรือได้มาซึ่งการพึ่งพาตนเอง ผนวกกับการเรียนรู้ซึ่งมีความสัมพันธ์ในการดำรงชีวิต มากกว่าเพียงแค่อำนาจจำกัดกรอบการเรียนรู้อยู่แต่ภายในห้องเรียนเท่านั้น (Benson, 2008) กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า ทั้งนิยาม และคำอธิบายที่กล่าวมาข้างต้น

ก่อนหน้านี้ไม่ได้ให้รายละเอียด และข้อแนะนำที่หนักแน่นอย่างเพียงพอถึงวิธีการที่จะบรรลุ หรือได้มาซึ่งการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จได้อย่างไร ดังนั้นผู้เขียนจึงขออธิบาย และขยายความ เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในย่อหน้าถัดไป

วิถีทางในการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ

การที่ผู้เรียนจะสามารถที่จะบรรลุผล หรือเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง บรรดาผู้สอนก็ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการจุดประกาย และชี้แนะนำพาผู้เรียนไปถึงเป้าหมาย เพราะการจัดการเรียนการสอนแบบพึ่งพาตนเอง ไม่ได้หมายความว่า ผู้สอนเพียงแต่อยู่เฉยๆ โดยไม่ได้ทำอะไรเลย และในขณะเดียวกัน กระบวนการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง โดยเนื้อแท้แล้วก็ไม่ได้หมายความว่าให้ตัวผู้สอนเองเรียนรู้หน่อยลง (Thanasoulas, 2000) ในทางกลับกัน การให้การช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในบางกรณี ก็อาจทำให้กระบวนการที่ผู้เรียนพึ่งพาตนเอง ยุติลง ยกตัวอย่างเช่น หากผู้สอนทำการแก้ไขไวยากรณ์อย่างชัดเจน หรือที่เรียกว่าการให้ผลสะท้อนกลับแบบทางตรง (Direct corrective feedback) ให้กับผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะผู้เรียนที่กำลังเรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เวลาที่มีข้อผิดพลาดในหลักไวยากรณ์เมื่อเขียนรูปประโยค หรือเขียนย่อหน้า ผู้สอนทำการขีดฆ่าคำผิด หรือประโยคที่ผิดด้วยปากกาสีแดง และทำการแก้ไขไวยากรณ์ให้ถูกต้องในทันที สมมติว่า ผู้เรียนเขียนรูปประโยคมาว่า "He could not come school on time this morning because traffic jam" หากเป็นการให้ผลสะท้อนกลับทางตรง ผู้สอนทำการตรวจงาน โดยเขียนรูปประโยคที่ถูกให้หลังไปเลยเช่น "He could not come to school on time this morning because of traffic jam." ในระยะแรกผู้เรียนอาจคิดว่า ผู้สอนใส่ใจที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดให้ผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตามหากผู้สอนยังคงแก้ไขข้อผิดพลาดแบบนี้อยู่ร่ำไป ผลที่ได้รับในระยะยาวนั้น ผู้เรียนเอง มักไม่ค่อยศึกษาในสิ่งที่ผิดพลาดเหล่านั้นเมื่อได้รับงานกลับมาจากผู้สอน ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้เรียน ได้รับการ

ให้ผลสะท้อนกลับทางด้านไวยากรณ์แบบทางตรงจากผู้สอนแล้ว ผู้เรียนเพียงแค่ออกใจโดยลอกตามสิ่งที่ถูกต้องลงไป และนำงานเขียนชิ้นใหม่ที่ได้ปรับปรุงแล้วมาส่งในร่างถัดไป (Next draft) ประเด็นที่ต้องตระหนักเพิ่มคือ บริบทของการเรียนการสอน ซึ่งในบางครั้งผู้สอนมักคิดว่าจำเป็นต้องแก้ไขไวยากรณ์ที่ผิดพลาดทุกจุดที่เกิดขึ้นในการเขียนที่ผู้เรียนเขียนขึ้นมา เพราะมักคิดว่าผู้เรียนยังมีพื้นฐานที่อ่อนเกินไปที่จะแก้ไขได้เอง ในทางกลับกัน สิ่งที่ผู้สอนซึ่งในบทความนี้ขอยกตัวอย่างในสิ่งที่ผู้เขียนบทความ ในฐานะที่เคยรับผิดชอบในการสอนรายวิชาการเขียนอนุเฉท (Paragraph Writing) ให้กับนิสิตปี 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 ได้ใช้อีกวิธีการเพื่อให้เกิดกระบวนการในการที่ผู้เรียนต้องคิดมากขึ้น นั่นก็คือ ทำการแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนเขียนผิดพลาดโดยการให้สัญลักษณ์ (codes) หรืออาจเรียกว่าเป็นการให้ผลสะท้อนกลับทางอ้อม (Indirect corrective feedback) ทั้งนี้เพื่อเป็นการชี้แนวทางให้ผู้เรียนแก้ไข เช่น จากตัวอย่างรูปประโยคที่ผิดพลาด ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนบทความนี้อาจทำการให้ codes เช่น คำว่า "Prep" ระหว่างคำว่า "come" กับ "school" เพื่อชี้ว่าขาด Preposition (บุพบท) และ คำว่า "WW" เหนือคำว่า because เพื่อชี้ให้เห็นว่า "Wrong Word" หรือการใช้คำผิด เพราะสิ่งที่ตามหลังคำสันธาน "because" ต้องเป็นประโยค ไม่สามารถเป็นวลีได้ ดังนั้นเมื่อผู้เรียนเห็นสัญลักษณ์นี้แล้วต้องแก้ไขรูปประโยคให้เกิดความ ถูกต้อง และเมื่อเขียนเสร็จแล้วจึงนำมาส่งผู้สอนในลำดับถัดไป ซึ่งในที่นี้ก็คือร่างถัดไปของการเขียน หรือที่เรียกว่า next draft สิ่งทีกล่าวมาในตัวอย่างข้างต้น สำหรับกรณีที่หนึ่งงานผู้เรียน จะต้องเขียนมากกว่าหนึ่งครั้งเพื่อปรับปรุงงานเขียนก่อนหน้านี้เป็นสิ่งที่อยู่ในขั้นตอนหนึ่งของการ เขียนในลักษณะเป็นการสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ หรือที่เรียกว่า Process Writing (Ellis, 2009) ประเด็นที่กล่าวมาก่อนหน้านี้เองอาจทำให้สะท้อนได้ว่า ผู้สอนเองในบางครั้ง ไม่ได้รับการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง หรืออีกนัยก็คือยังไม่เต็มใจที่จะ ปล่อยหรือยอมให้ผู้เรียนออกไปจากการที่พวกเขาต้องพึ่งพาอาศัยผู้สอน

(Sheerin, 1997) นัยยะ ของการที่จะให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ในห้องเรียน นอกเหนือจากวิธีการข้างต้น โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น หากเป็นการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะกับนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียน สะท้อนการพัฒนาตัวตนของพวกเขาในการเรียนรู้ เกี่ยวกับสังคมโลกผ่านทาง การเขียนไดอารี่ หรือให้การช่วยเหลือพวกเขาในการสร้าง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning community) ที่พวกเขา พัฒนาเป็นกลุ่มสังคมที่เป็นหนึ่งเดียวโดยให้การสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งกลุ่มหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้นี้ ประกอบไปด้วยคนที่มีเป้าหมาย และทัศนคติไปในทาง เดียวกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ ชุมชนการเรียนรู้นี้ มักไม่ตีกรอบผู้เรียนในวิธีการค้นคว้าให้ได้มาซึ่งความรู้ เหล่านั้น เช่น การที่ผู้สอนให้ผู้เรียนจับกลุ่มและค้นคว้า หาความรู้จากสื่อออนไลน์ หลังจากนั้นนำกลับมา ยังห้องเรียน พร้อมทั้งให้เหตุผลสนับสนุนในสิ่งที่ผู้เรียนเลือก จากสื่อออนไลน์เหล่านั้น จากที่กล่าวมานี้ จริง ๆ แล้ว สามารถนำสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นมาบูรณาการเข้าด้วยกัน กับสิ่งที่ผู้เรียนต้องผลิต หรือเขียนงานเป็นภาษาอังกฤษ ยกตัวอย่างเช่น การที่ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเขียนบันทึก ส่วนตัวเป็นภาษาอังกฤษ โดยเลือกหัวข้อที่เหมาะสม โดยดู และศึกษาตัวอย่างเหล่านั้นจากอินเทอร์เน็ต (Nowlan, 2008) ซึ่งปัจจุบันนี้นับว่าเป็นสิ่งที่ง่ายมาก สามารถกระทำในห้องเรียนได้ทันที เพราะผู้เรียน โดยส่วนมากใช้โทรศัพท์มือถือถือสมาร์ตโฟน เมื่อผู้เรียนเลือก แล้วก็นำมาปรึกษากับผู้สอนในลำดับถัดไป จากสิ่งที่เสนอ มานี้ สะท้อนให้เห็นว่า การสอนที่สนองตอบต่อรูปแบบ การเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ดีขึ้น ตัวครูผู้สอนเองก็ยังมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เหตุผลนี้ ตั้งอยู่บน พื้นฐานที่ว่า ผู้เรียนในห้องเรียนแต่ละแห่งมีลักษณะที่ ไม่เหมือนกัน ดังนั้นครูผู้สอนอาจจะต้อง ดูแล และคอย ชี้แนะ เพื่อให้เขาพัฒนาตนเองได้ (เกศสุดา รัชดาวิเศษกุล, 2547)

ประการถัดไป การทำแฟ้มสะสมผลงานก็เป็นอีก หนึ่งวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบ พึ่งพาตนเอง แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) ไม่เพียงแต่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ประเมินผล แต่การประยุกต์ให้ผู้เรียนทำแฟ้มสะสมผลงาน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อย่างรอบด้าน นอกจากนี้ การประเมินโดยการใส่แฟ้ม สะสมผลงาน ทำให้เห็นข้อแตกต่างในสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคน มี และข้อแตกต่างเหล่านั้น จะมีการนำมาพิจารณาโดย นักเรียน ครู และเพื่อน ในรูปแบบการประเมินโดยใช้แฟ้ม สะสมผลงานนั้น ผู้เรียนสามารถเก็บเอกสาร ซึ่งประกอบ ไปด้วย ขั้นตอนการวางแผนการเรียนรู้ การกำกับ จนกระทั่ง ถึงกระบวนการประเมินผล สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ สามารถ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในกลวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นได้ง่าย และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ยกตัวอย่างเช่น ผู้สอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย อาจมอบหมายให้ ผู้เรียนไปทำรายงานศึกษาวิถีชีวิต และสังคม วัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มเติมที่บริเวณ ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร ในกรณีนี้ ผู้เรียนภาษาอังกฤษใน ประเทศไทยซึ่งแน่นอนว่า เป็น ภาษาที่ตัวเองไม่ได้เป็น เจ้าของภาษา ถูกคาดหวังให้บันทึกถึงความก้าวหน้า ในการได้มาซึ่งภาษาเป้าหมายเหล่านั้น (Target language) ในที่นี้คือภาษาอังกฤษ และประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรม ซึ่งพวกเขาประสบระหว่างกระบวนการเรียนรู้นั้น ๆ ลงไป ในแฟ้มสะสมผลงาน (Little, 2005)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนแบบพึ่งพาตนเอง

ไม่ว่าผู้เรียนที่พึ่งพาตนเองในการเรียนรู้คือ การที่ ผู้เรียนมีความสามารถในการรับผิดชอบต่อกระบวนการ เรียนรู้ทั้งหมด หรือมีศักยภาพในการตัดสินใจขอความช่วยเหลือ ได้มาซึ่งองค์ความรู้เหล่านั้น สิ่งต่างๆเหล่านี้เองทำให้นักวิจัยหลาย ๆ ท่าน พยายามที่จะค้นหาวิถีทางที่ เหมาะสมในการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ตามสิ่งที่พวกเขาเชื่อ ในส่วนนี้ผู้เขียนขอเสนอเกี่ยวกับ ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้แบบพึ่งพา ตนเอง

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

เมื่อเอ่ยถึงการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองอาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนบางกลุ่มมีความต้องการที่จะน้อมรับการเรียนแบบพึ่งพาตนเองมากกว่าอีกหลาย ๆ กลุ่มของผู้เรียน ข้อจำกัดในทางวัฒนธรรมบางแห่งยังคงมีอิทธิพลต่อผู้เรียนที่เรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ยกตัวอย่างเช่น หากเราคิดถึงในเรื่องของอิสระ หรือ ความรับผิดชอบ สองสิ่งที่กล่าวมานี้แฝงอยู่ในทัศนคติต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งอาจผันแปรไปได้ในบางระดับ โดยส่วนใหญ่แล้ว ไม่มีนักเรียนคนใดที่ปราศจากความรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง และในขณะที่เดียวกันครูผู้สอนก็ไม่ค่อยพบกับนักเรียนที่มีสภาวะที่ครูผู้สอนปรารถนาจะให้ เป็น ซึ่งก็คือมีความรับผิดชอบดีเลิศอย่างไม่ขาดตกบกพร่องเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เอง อิสระภาพแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ถูกพัฒนา และตีกรอบมาจากบุคลิกลักษณะของการเรียนรู้ และ ทัศนคติทางวัฒนธรรม (Littlewood 1999; Scharle & Szabo, 2000) แท้ที่จริงแล้ว มีปัจจัยสามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ หากพิจารณาในบริบทการเรียนในประเทศไทย ก็เช่นเดียวกัน ซึ่งก็น่าจะมีแนวโน้มที่สัมพันธ์กับสิ่งเหล่านี้ อันประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมกลุ่มนิยม (collectivism) ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแต่ละคนเข้าใจตัวตนของเขา ในลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกัน กับกลุ่มมากกว่าอัตลักษณ์ของตัวเอง 2) การยอมรับความสัมพันธ์ในความเป็นจริงที่มีอยู่ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของอำนาจ ในที่นี้ เพื่อให้เห็นภาพ เช่นในบริบท เจ้านายกับลูกน้อง หรือ ผู้สอนกับผู้เรียน และ 3) ความเชื่อที่ว่าความสำเร็จจะได้รับผลลัพธ์ หรือบังเกิดขึ้น มาจากความพยายาม ซึ่งสิ่งนี้เองเท่าเทียม หรือเทียบเคียงได้กับการได้มาผ่านทางความสามารถที่มีมา แต่กำเนิด (Riley, 1997) จากที่กล่าวมาข้างต้นกลับมีสิ่งที่น่าสนใจคือ มีงานวิจัยซึ่งผู้ที่ได้ทำวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 2,307 ฉบับ พบว่านักเรียนชาวเอเชียไม่ประสงค์ที่จะได้รับการเรียนรู้แบบได้รับการช่วยเหลือมากเกินไปจนไม่ได้เรียนรู้ (spoon-fed) พวกเขาต้องการที่จะค้นพบตัวตนของเขาเอง และหาคำตอบด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างจำนวน

มากต้องการเรียนรู้กับเพื่อนในบรรยากาศที่เป็นมิตร และได้รับการสนับสนุน (Little, 2000) ดังนั้น จากข้อค้นพบข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่า ครูผู้สอนไม่ควรที่จะมีความคิดกว้าง ๆ หรือมีความคิดที่มีอยู่ก่อนในแบบเชิงอคติ หรืออาจเกิดการเหมารวมว่า ผู้เรียนยังไม่พร้อม แต่ผู้สอนเองยังคงต้องเสาะแสวงหาบริบท และศักยภาพที่แท้จริงที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้เรียน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ และการฝึกอบรมเชิงกลยุทธ์

นักวิชาการจำนวนหลาย ๆ ท่านได้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to learn) เป็นองค์ประกอบสำคัญของวิถีทางหลาย ๆ วิธีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองและสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มุ่งไปสู่หรือเชื่อมโยงไปสู่การฝึกอบรมเชิงกลยุทธ์ (Cotterall & Crabbe, 1999; Dickinson, 1981 & 1992) หากว่าแนวความคิดเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองหมายถึงความสามารถที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนรู้ ดังนั้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ความสามารถที่ผู้เรียนเหล่านั้นมีขึ้น ต้องได้รับการฝึกฝนให้ผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้ และมีความมั่นใจในการเรียนรู้ (Dickinson, 1993) นั่นจึงทำให้ก่อเกิดการให้การอบรมผู้เรียนที่จะประพฤติ หรือแสดงออกอย่างมียุทธวิธีในกระบวนการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะเพิ่มศักยภาพในกระบวนการเรียนรู้ การที่จะฝึกฝนผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือผู้เรียนที่ดี และมีพฤติกรรมที่พร้อมที่จะเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่นำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 1) มีความเข้าใจในรูปแบบ และกลวิธีการเรียนรู้ของตนเอง และ 2) เต็มใจที่จะยอมรับความเสี่ยง (Wenden, 2002) ในประเด็นนี้ด้วยบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ที่ถือว่าเป็นการสอนในรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English as a foreign language: EFL) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในบริบทของไทย ซึ่งภาษาอังกฤษ

ไม่ได้เป็นภาษาที่หนึ่ง หรือไม่ได้เป็นแม่กระทั้งภาษาที่สอง (Second language) ทำให้ผู้เรียนในประเทศไทยเป็นจำนวนมากไม่กล้าที่จะสื่อสารกับชาวต่างประเทศ ซึ่งมีประเด็นสนับสนุน ดังเช่น งานวิจัยของอาทิศย์ อินตะแก้ว (2560) ได้พบว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ไม่สามารถพูด สื่อสารภาษาอังกฤษได้ พูดไม่คล่อง พูดเป็นคำไม่เป็นประโยค และขาดความมั่นใจในการพูด จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นในเรื่องการยอมรับความเสี่ยง ก็คือเต็มใจที่จะพูด หรือสื่อสารในภาษาเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ ในที่นี้คือภาษาอังกฤษ ในสถานการณ์ที่มากกว่าในชั้นเรียน หรือเมื่อเจอชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรบในการเรียนรู้ซึ่งเน้นในด้านกรฝึกอบรบเชิงกลยุทธ์ ก็ยังคงเป็นที่ถกเถียงยกตัวอย่างเช่น วิธีทางในการอบรมฝึกฝนผู้เรียน อาจมีในรูปแบบครูมีบทบาทที่ควบคุมอย่างสูง (Highly teacher-directed) ไปจนกระทั่งการเจรจาต่อรองของผู้เรียน (Learner-negotiated) และ ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้เอง (Sinclair, 1999)

3. สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้

สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนที่เรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง ผู้เรียนแต่ละคน หรือพื้นที่ทางชุมชน หรือสังคมที่เขาเติบโตมา อาจมีอิทธิพลอย่างมากในการที่เขาต่อต้านอย่างรุนแรงต่อแนวคิดปัจเจกนิยม (Individualism) และชื่นชอบต่อแนวคิดด้าน ความรู้สึกผูกพันกับกลุ่ม (Collectivism) ดังนั้นผู้เรียนก็ไม่เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวตน ตัวชี้วัดอีกประการหนึ่งคือ ความพยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Uncertainty Avoidance) โดยค่าดัชนี Uncertainty Avoidance (Uncertainty Avoidance Index) ของประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 64 ซึ่งจัดอยู่ในลำดับที่มาก นั่นก็คือคนไทยโดยทั่วไปไม่ค่อยชอบความเสี่ยง (Hofstede & Hofstede, 2005) ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มาจากประเทศที่ดัชนี Uncertainty Avoidance สูง มักจะมีความรู้สึกที่ว่า หากผู้เรียนไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้สอนเสนอในชั้นเรียนจะก่อให้เกิดความยุ่งยาก และเป็นภาระที่ไม่ให้ความเคารพในตัวผู้สอน จากสิ่งที่กล่าวมานี้ทำให้

ผู้เรียนอาจจะรู้สึกประหม่าที่จะทำงานโดยปราศจากความช่วยเหลือจากผู้สอน หรือผู้เรียนอาจจะต่อต้านการทำงานทุก ๆ งาน โดยที่งานชิ้นนั้นไม่มีคำตอบที่ตายตัว ผู้เรียนบางคนอาจมองผู้สอนในลักษณะผู้มีอำนาจ ผู้ซึ่งคอยบอกผู้เรียนว่าจะต้องทำอะไร ด้วยสังคมนี Uncertainty Avoidance สูงอาจมีผลให้ผู้เรียนที่มีแรงบันดาลใจ หรือแรงกระตุ้นผลักดันในตัวของพวกเขาเอง อาจแสดงบทบาทในรูปแบบเฉื่อย ๆ ถ้าหากว่าผู้เรียนรู้สึกว่าคุณสอนควรเป็นผู้ควบคุมทุกอย่างในกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Scharle & Szabo, 2000) ด้วยเหตุนี้ในการกระตุ้น หรือการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นเงื่อนไขที่จะต้องมาก่อนในการผลักดันให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนอาจทำได้ด้วยการทำดังต่อไปนี้

- 1) ให้โอกาสในการตัดสินใจ หรือ
- 2) สนับสนุนอย่างหนักแน่น ภายใต้ทรัพยากร การเรียนรู้ที่มีอยู่

4. บทบาทของผู้สอน

การที่ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองได้ ผู้สอนควรต้องตระหนักว่าผู้สอนเองต้องทำมากกว่าสิ่งที่ปฏิบัติในบทบาทการสอนโดยทั่วไปในห้องเรียน ซึ่งจะส่งผลไปถึงการพัฒนาทัศนคติการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อการเรียน โดยเฉพาะการเรียนภาษาอังกฤษย่อมส่งผลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อบทบาทหน้าที่ของผู้สอนหากมีการเปรียบเทียบระหว่างบทบาทในปัจจุบัน กับบทบาทดั้งเดิมของผู้สอน นั้นหมายความว่า ในขณะที่ผู้เรียนเริ่มที่จะสามารถควบคุมการเรียนรู้ของพวกเขาเอง ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน หรือผู้ที่คอยให้คำชี้แนะ หรือที่เรียกว่า Facilitator (Riley, 1997; Scharle & Szabo, 2000; Wenden, 2002) นอกจากนี้ผู้สอนก็ต้องให้การฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดการค่อย ๆ คิด พัฒนา และมีวิจารณญาณ ในการใช้กลยุทธ์ของการเรียนรู้ และกระตุ้นพวกเขาให้ฝึกปฏิบัติทั้งใน และนอกห้องเรียน ทั้งนี้ผู้สอนก็ยังต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับผู้เรียนในการตัดสินใจ ในที่นี้หมายความว่าผู้สอนกระตุ้นผู้เรียน ให้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่พวกเขาพอจะก้าวไปได้ เพื่อให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ หรือ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การที่ผู้เรียนเกิดกระบวนการ

คิดแบบมีวิจารณญาณ มักมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ ยอมรับความเห็นใหม่ ๆ รวมทั้งสามารถสรุปความ ตีความ แยกแยะระหว่างสิ่งที่ เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ (Dam, 1995) เนื่องจากว่า การเรียนภาษาใด ๆ ก็ตามที่ตัวเราเองไม่ใช่เจ้าของภาษา เป็นกระบวนการของการตีความ ดังนั้นวิธีการแบบการเรียนรู้ที่พึ่งพาตนเองจะต้องมีการส่งผ่านความรู้สึก จากครูผู้สอนไปยังผู้เรียน จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การที่จะให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ผู้สอนควรพิจารณาของผู้เรียน ในลักษณะเป็นหุ้นส่วน หรือพันธมิตร ในการไปถึงจุดมุ่งหมายเดียวกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าเมื่อความเป็นพันธมิตร (Partners) เกิดขึ้น ผู้สอนก็สามารถที่ช่วยผู้เรียนก้าวข้ามผ่านอุปสรรคได้ จึงบังเกิดผลให้ทั้งสองฝ่ายก็พร้อมที่จะสนทนาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (Wenden, 1998; Benson, 2001) อย่างไรก็ตาม ต้องตระหนักเสมอว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองได้รับการพัฒนาตั้งแต่ต้นในโลกตะวันตก ดังนั้นการนำมาประยุกต์ใช้อาจไม่ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ประเทศของทวีปเอเชีย ในบริบทการเรียนของประเทศไทยเองนั้น วิธีการนี้เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ใหม่ซึ่งได้รับการกระตุ้นให้นำมาใช้ในโรงเรียนไทยหลายโรงเรียน ปรากฏว่าผู้สอนจำนวนมากรู้สึกขาดความมั่นใจ เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายของรัฐบาล นี่อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่คุ้นเคยของผู้สอนกับวิธีการสอนแบบใหม่ และการขาดการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ การไม่มีเวลาในการเตรียมบทเรียนใหม่ ซึ่งผลที่ตามมาคือผู้สอนยังคงชอบกับแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิม (Kwangsawad, 2007)

สรุปและข้อเสนอแนะ

โลกแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นโลกที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง เพราะเป็นวิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ยั่งยืน เราไม่สามารถมองได้จากมิติเดียวจากคำจำกัดความกว้าง ๆ ที่กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนรับผิดชอบสิ่งต่าง ๆ ได้เอง การเรียนรู้ด้วยตนเองย่อมเกิดขึ้น

ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมา กับมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิด บทความนี้ชี้ให้เห็นถึงวิธีการและข้อเสนอแนะของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองในบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศของ ไทย โดยเนื้อแท้แล้ววิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองไม่ได้หมายความว่า ผู้สอนไม่ทำอะไรเลยปล่อยให้ผู้เรียนค้นคว้าสร้างองค์ความรู้เองทั้งหมด ผู้สอนเองต่างหากที่ต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่าง (Role Model) รวมทั้งจุดประกายอธิบาย และแสดงตัวอย่าง อีกทั้งคอยให้การสนับสนุนหรือขับเคลื่อน (Facilitator) ให้แก่ผู้เรียน ประเด็นที่ท้าทายทั้งกับผู้สอนและผู้เรียนในการก้าวผ่านอุปสรรคบางประการและเพื่อบรรลุถึงการเข้าถึงเนื้อแท้ของการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเองนั้น ปัจจัยทางวัฒนธรรมทั้งในแง่อำนาจนิยม และการยอมรับความเสี่ยงต้องนำมาชบคิดอย่างรอบคอบด้วยเหตุนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องเป็นฝ่ายเปิดประตูแห่งโอกาสทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และฝึกปฏิบัติภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในขณะเดียวกันผู้เขียนในฐานะที่เป็นผู้สอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งมีความเห็นว่า ไม่เพียงแต่ผู้สอนที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลักดันให้เกิดการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง แต่ตัวผู้เรียนเองก็ต้องมุ่งมั่นใฝ่ที่จะศึกษาค้นคว้า และมีความพร้อมทั้งรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน ท้ายที่สุดนี้เห็นสิ่งอื่นใดผู้เขียนเห็นว่าหมดเวลาโทษกันไปมาถึงความไม่พร้อมต่าง ๆ ทั้งในแง่นโยบาย การศึกษา รวมทั้งความไม่พร้อมไม่ว่าจะเกิดจากฝั่งผู้สอนหรือผู้เรียนเอง

เอกสารอ้างอิง

- เกศสุตา รัชดาวิเศษกุล. (2547). *การพัฒนาการเรียนการสอนที่สนองต่อรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- อาทิตย์ อินท๊ะแก้ว. (2560). *การศึกษาระดับปริญญาโทและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อังกฤษของนักเรียนระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ: การวิจัยแบบผสมผสานวิธีการ* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Benson, P. (2001). *Teaching and researching autonomy in language learning*. London: Longman.
- Benson, P. (2008). Teachers' and learners' perspectives on autonomy, In T. Lamb & H. Reinders (Eds), *Learner and Teacher autonomy: Concepts realities, and responses*. (pp. 15-32). Amsterdam: John Benjamins.
- Benson, P., & Voller, P. (1997). *Autonomy and Independence in language learning*. London: Longman.
- Breen, M., & Mann, S. (1997). Shooting arrows at the sun. In P. Benson, & P. (Voller (Eds.), *Autonomy and Independence in language education* (pp. 132-149). London: Longman.
- Cotterall, S. (2000). Promoting learner autonomy through the curriculum: Principles for designing language courses. *ELT Journal*, 54(2), pp. 109-117.
- Cotterall, S., & Crabbe, D. (1999). *Learner autonomy in language learning: Defining the field and effecting change*. Frankfurt: Peter Lang.
- Dam, L. (1995). *Learner autonomy: From theory to classroom practice*. Dublin: Authentik.
- Dickinson, L. (1981). *Self-instruction in language learning*. Cambridge: Cambridge University.
- Dickinson, L. (1992). *Learner autonomy 2: Learner training for language learning*. Dublin: Authentik.
- Dickinson, L. (1993). Talking shop: Aspects of autonomous learning. *ELT Journal*, 47(4), pp. 330-336.
- Ellis, R. (2009). Corrective Feedback and Teacher Development, *Journal of Second Language*, 1(1), pp. 3-18.
- Hofstede, G. & Hofstede, G.J. (2005). *Cultures and Organization: Software of the Mind*. (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Holec, H. (1981). *Autonomy in foreign language learning*. Oxford: Pergamon. (First Published 1979, Strasbourg: Council of Europe).
- Kwangsawad, T. (2007). Bridging the gap between CLT and CBI theories and practices in Thai small rural schools. In *Proceedings of the 1st International Conference on Educational Refrom 2007, November 9-11, 2007* (pp. 266-276). Mahasarakham University, Thailand.
- Lee, I. (1998). Supporting greater autonomy in language learning. *ELT Journal*, 52(4), pp. 282-290.
- Little, D. (1991). *Learner Autonomy 1: Definition, Issues and Problems*. Dublin: Authentik.
- Little, D. (2000). Why focus on learning rather than teaching? In D. Little, L. Dam, and J. Timmer (Eds.), *Focus on Learning Rather than Teaching: Why and How? Paper from the International association of teachers of English as a foreign language 48 (IATEFL) Conference* (Krakow, Poland, May 14-16, 1998). (pp. 3-17). Dublin Ireland. Center for Language and Communication Studies. Trinity College.
- Little, D. (2005). The Common European Framework and the European Language Portfolio: involving learners and their judgements in the assessment process. *Sage Journal online*, pp. 2-17.

- Littlewood, W. (1996). "Autonomy": an autonomy and a framework. *System*, 24(4), pp. 427-435.
- Littlewood, W. (1999). Defining and developing autonomy in East Asian Contexts. *Applied Linguistics*, 20(1), pp. 71-94.
- Nowlan, A. (2008). Motivation autonomy: Activities to encourage independent study. *The Internet TESL Journal* 16(10).
- Pernberson, R. Li, E.S.L., Or, W.W.F., & Pierson, H.D. (1996). *Taking Control: Autonomy in language learning*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Riley, P. (1997). The guru and the conjurer: aspects of counseling for self-access. In P. Benson, & P.Voller (Eds.), *Autonomy and Independence in language learning* (pp.114-131). London: Longman.
- Scharle, A & Szabo, A. (2000). *Learner autonomy: A guide to developing learner responsibility*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sheerin, S. (1997). An Exploration of the Relationship between Self-access and Independent Learning. In Benson, P. and Voller, P. (eds.). 1997. *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman.
- Sinclair, B. (1999). Survey reviews: Recent publications on autonomy in language learning. *ELT Journal*, 53(4), pp. 309-329.
- Thanasoulas, D. (2000). What is learner autonomy and how can it be fostered? *The Internet TESL Journal*, 6, pp.1-11.
- Wenden, A. (1998). *Learner strategies for learner autonomy*. Great Britain: Prentice Hall.
- Wenden, A.L. (2002). Learner development in language learning. *Applied Linguistics*, 23(1), pp. 32-55.
- Yoosap, B. (2012). The Development of Tertiary Students' English Language Learning Autonomy through English for Communication and Study Skills Course. *SDU Res. J.* 8(2): May-Aug.